

Prevalentie van ingrijpende gebeurtenissen bij een klinische steekproef van jonge kinderen

Nvvp 2026 @ Maastricht

16 april 2026

dr. Anna Dapprich

Basispsycholoog en senior onderzoeker

Centrum Jonge Kind - TOPGGz

Het Centrum Jonge Kind Karakter biedt hoogspecialistische (vroeg)diagnostiek en behandeling aan jonge kinderen met ernstige mentale ontwikkelingsproblematiek.

- 1250 kinderen per jaar in zorg
- 3.5 jaar gemiddelde leeftijd
- +/- 75% neurobiologische ontwikkelingsproblematiek
- **multidisciplinaire teams** van kinder- en jeugdpsychiaters, verpleegkundigen, (GZ-/klinisch) psychologen, orthopedagogen, systeemtherapeuten, gezinsbehandelaren

Aanbod behandeling:

Psychodiagnostiek Intensief
oudergroepen
VIPP (SD/Auti)

intensieve psychiatrische
gezinsbehandeling
psychofarmaca
systeemtherapie

psychotherapeutische speltherapie
traumabehandeling
CGT

mindfulness voor ouders en kind
begeleiding leerkrachten
IMH intensief

Adverse Childhood Experiences (ACE's)

= potentieel traumatische gebeurtenissen in de kindertijd

lichamelijke mishandeling

psychische mishandeling

seksueel misbruik

lichamelijke verwaarlozing

psychische verwaarlozing

getuige van geweld tussen ouders

echtscheiding van ouders

ouder met een psychische ziekte

ouder met verslavingsproblemen

gezinslid in de gevangenis

opgroeien in structurele armoede

overlijden van een ouder

chronisch pesten

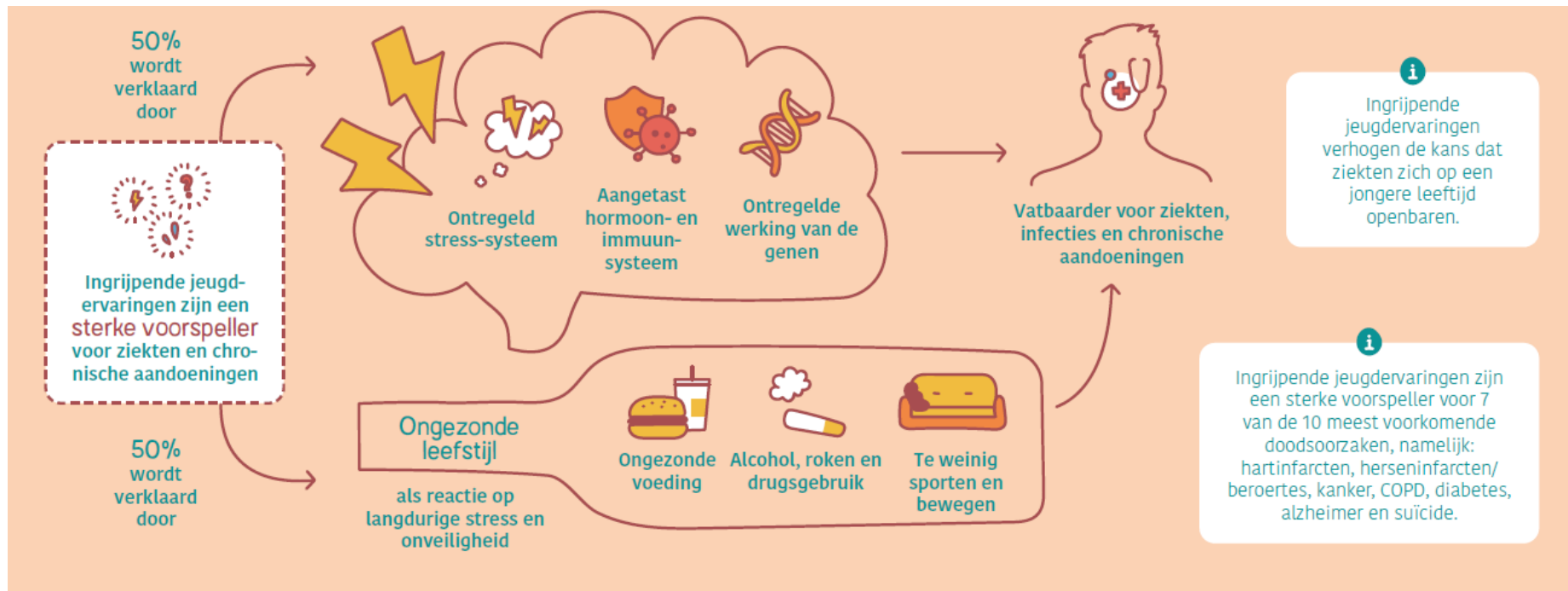
dakloosheid

jonge mantelzorger

Ca. **44%** van de Nederlandse bevolking heeft ≥ 1 ACE meegemaakt

Cascade van 'toxic stress'

Het belang van de vroege kindertijd

Jonge kinderen zijn kwetsbaarder ..

- .. voor het meemaken van ACE's
- .. voor het ontwikkelen van langdurige mentale en fysieke problemen
- .. voor het niet goed herkennen/ diagnosticeren van trauma- en stressgerelateerde symptomen

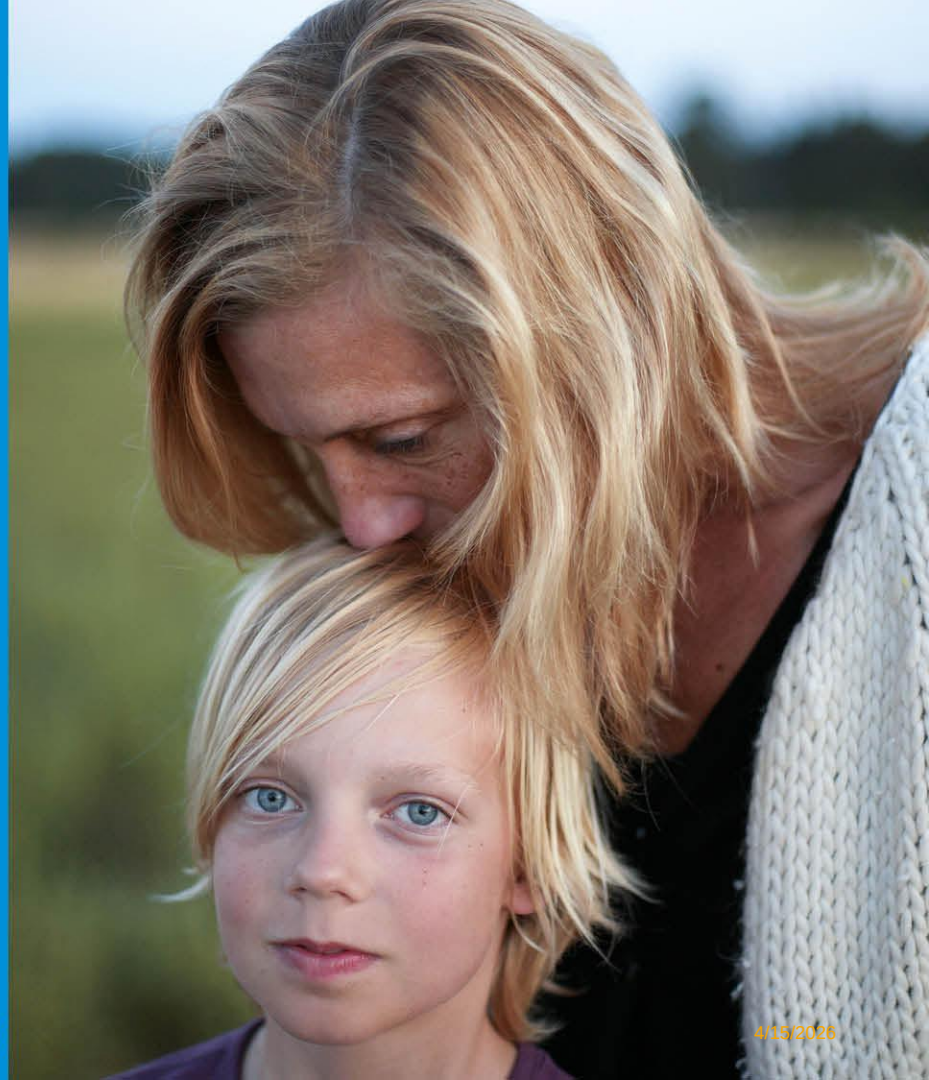
Symptomen uiten zich anders

- Babys
 - eetproblemen, slaapproblemen, veel huilen
- Peuters/ kleuters
 - gegeneraliseerde angst, separatieangst, angst voor slapen, nachtmerries
 - concentratieproblemen
 - druk, onrustig gedrag
 - driftbuien, gedragsproblemen
 - somatische klachten
 - hechtingsproblemen
 - posttraumatisch spel
 - terugval of stagnatie in ontwikkeling

Beer & de Roos (2013, 2017); Verlinden e.a. (2017)

Relevantie

- Weinig inzicht in ACE's bij jonge kinderen
- Eén ACE → meer ACE's
- Meer ACE's = meer klachten
- Betere herkenning → betere hulp

Onderzoeksvragen

1. Wat is de prevalentie van ACE's onder kinderen 3- 6 jaar in de hoogspecialistische GGZ?
2. Vertonen kinderen met meer ACE's ook meer andere problemen (PTSS, internaliserend, externaliserend) dan kinderen met geen/ minder ACEs?

Methode

De steekproef

- 445 kinderen tussen de 3 en 6 jaar (gemiddeld 4.3 jaar; 321 [72%] jongens)

Meest voorkomende DSM-5 hoofddiagnoses	Percentage
Autisme	42
ADHD	16
Ongespecificeerde neurobiologische ontwikkelingsstoornis	8
Globale ontwikkelingsachterstand	8
....	...
PTSS	3

1. Prevalentie ACEs

- **55.5%** heeft 1 of meer ACE's meegemaakt
- Gemiddeld maakten kinderen 1.2 ACE's mee (range 0 – 9)

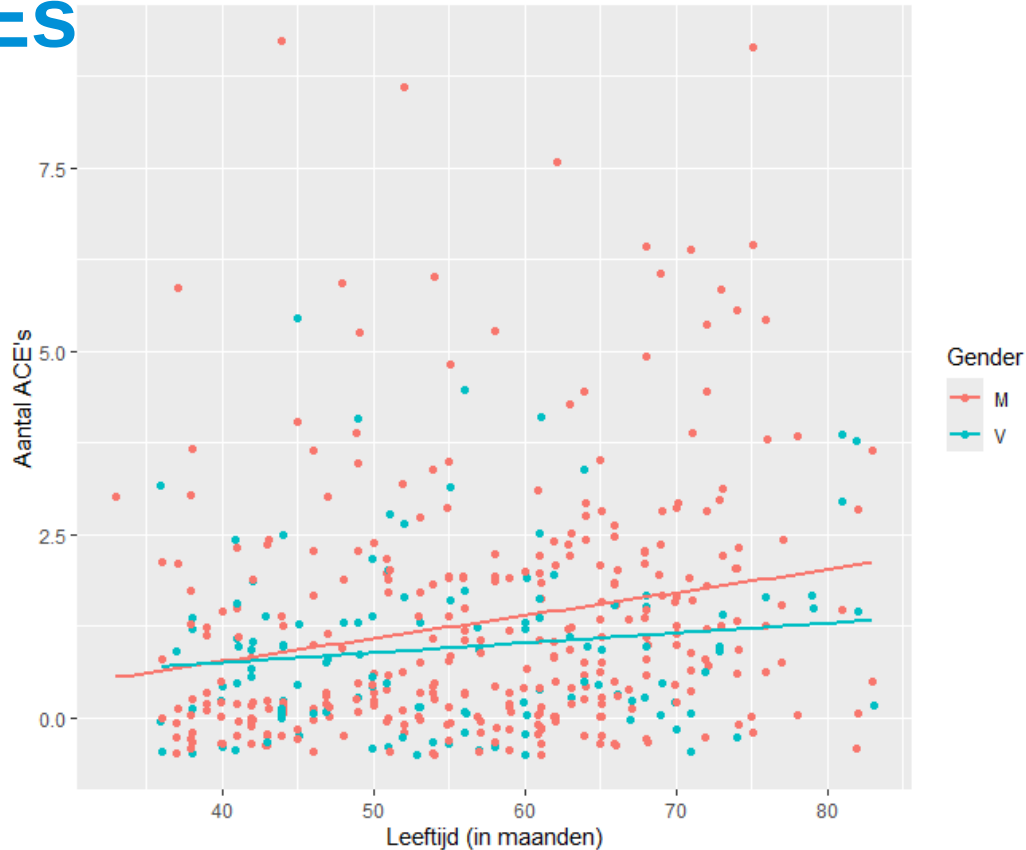

Meest voorkomende ACEs	Percentage (n)
Uitgescholden, naar geschreeuwd, een klap gehad, geschopt of bedreigd door iemand uit het gezin	18.5% (78)
Gezien dat iemand uit het gezin, of gezinsleden, elkaar sloegen, schopten, naar elkaar schreeuwden of elkaar slecht hebben behandeld.	16.4% (69)
Een levensbedreigende ziekte, of een enge en stressvolle (medische) behandeling.	15.9% (67)

1. Prevalentie ACEs

Verschillen per leeftijd en geslacht

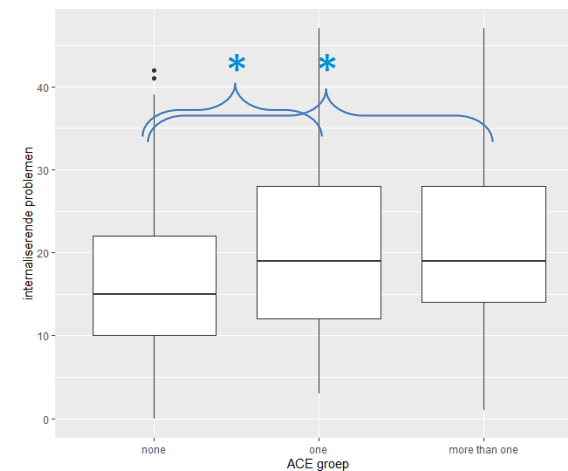
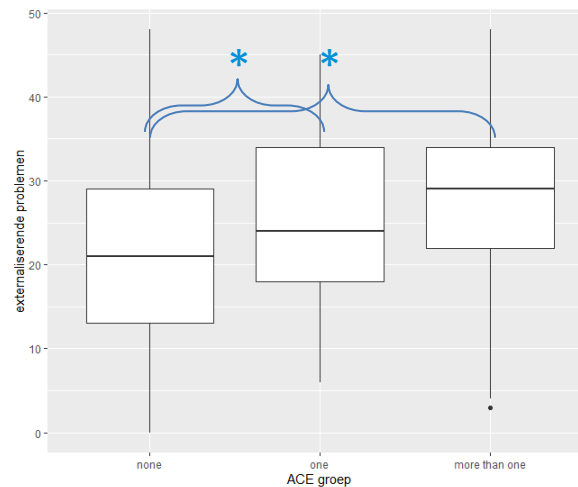
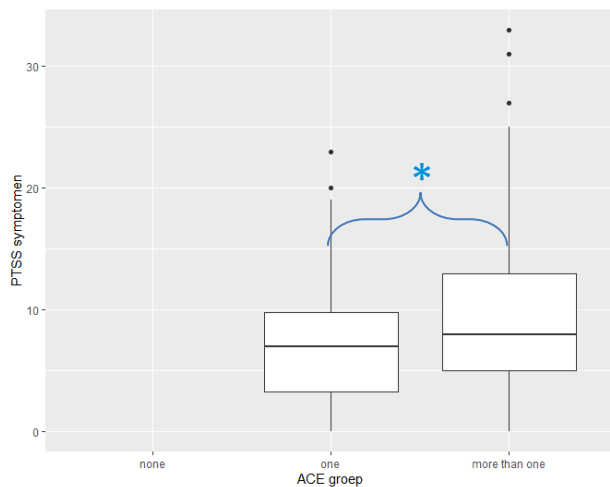
2. Verband ACE's en andere problemen

	M (SD)	range	ACE's	PTSS	Externaliserend
ACE's	1.2 (1.6)	0 - 9			
PTSS	8.7 (6.2)	0 - 33	.46**		
Externaliserend	23.8 (10.5)	0 - 48	.29**	.35**	
Internaliserend	18.6 (9.5)	0 - 47	.27**	.53**	.60**

- 19% heeft verhoogd risico op PTSS

2. Verband ACE's en andere problemen

Samenvatting en volgende stappen

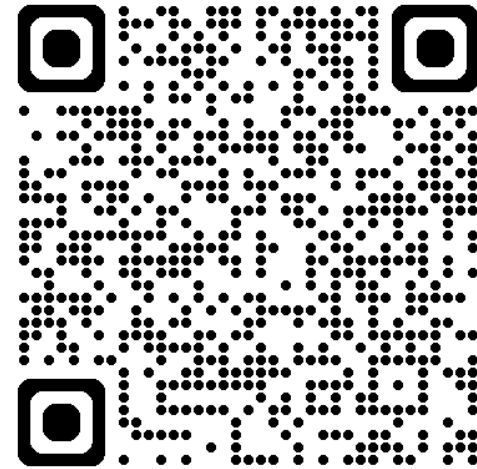
- Groter risico op ACE's in klinische steekproeven
- Meer ACE's = meer klachten
- Diagnostiek uitbreiden doormiddel van semigestructureerde interviews
- Trauma first behandeling

Implicatie

- Belang differentiaaldiagnostiek
- Vroegtijdige herkenning en interventie
→ betere gezondheid

Vragen en meer informatie

www.karakter.com/nvvp-congres-2026

**Hartelijk
dank voor jullie
aandacht**

